

Proustia confés

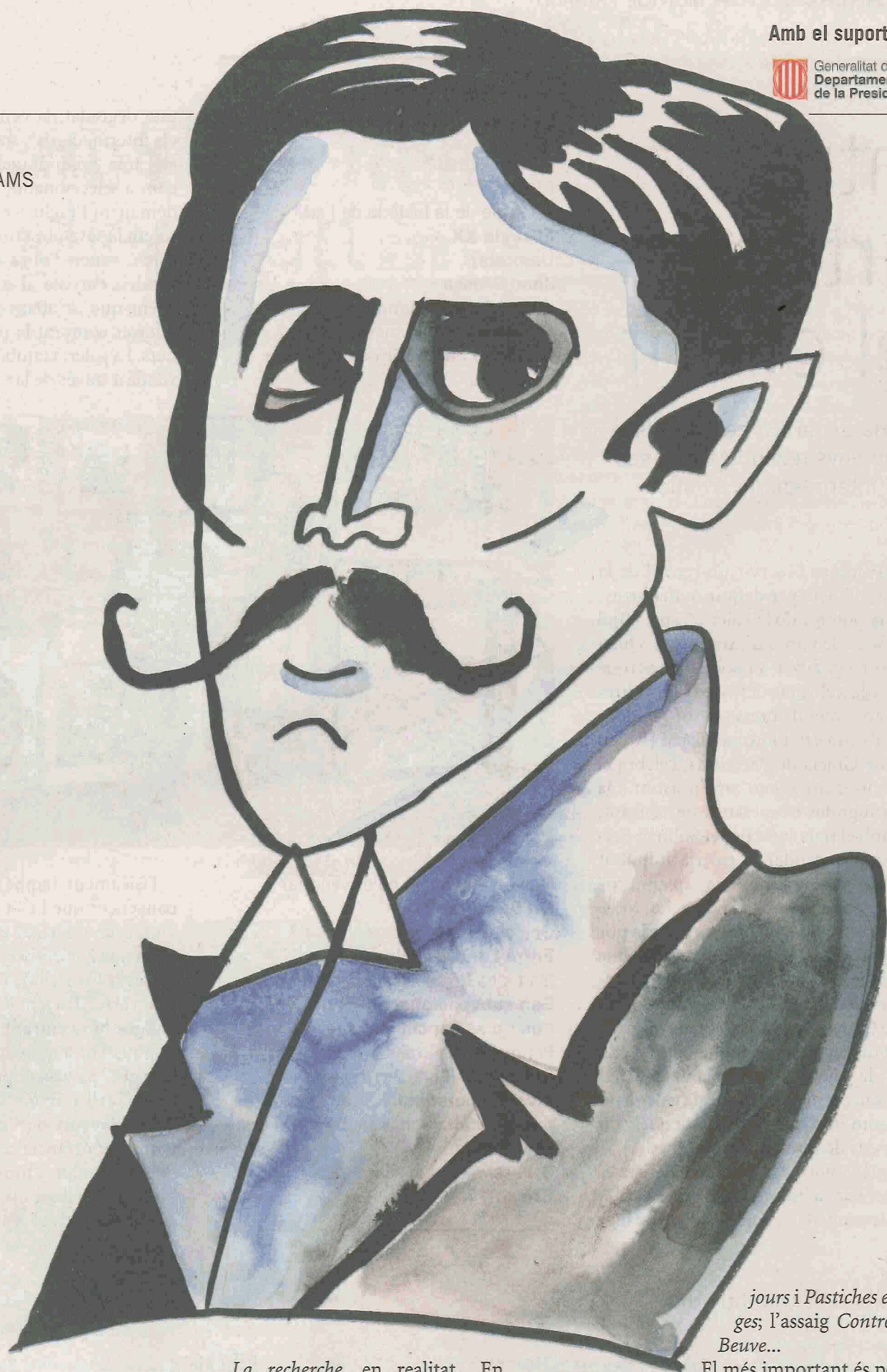
El famós grup d'actors còmics anglesos Monty Python, van retre un homenatge a Marcel Proust l'any 1972 i, al seu programa, *The Flying Circus*, van fer veure que convocaven *The All-England Summarize Proust Competition*, és a dir, un concurs que tenia com a objectiu premiar el millor resum dels set volums d'*À la recherche de temps perdu*. La sinopsi havia de durar menys de quinze segons, per una banda, i s'havia de dir primer vestit d'esmodquing i després en banyador.

Al llarg de l'esquetx van desfil·lar per l'escenari tres aspirants ben estrafolaris i evidentment van fracassar. El primer concursant només va resumir una mica el primer volum de l'obra. El segon aspirant va arribar fins al tercer volum. El tercer es va perdre en els prolegòmens del seu discurs. Davant del desastre del concurs, Terry Jones, en el paper de mestre de cerimònies, decideix atorgar el premi a "la dona amb les tetes més grans".

Bromes a banda, també hi ha hagut intents ben seriosos de resumir l'obra mestra de Proust, publicada entre el 1913 i el 1927 en nou llibres. El gran teòric de la literatura, Gérard Genette, ho ha provat dues vegades al llarg de la seva carrera: *Marcel devient écrivain* (1970) i *Marcel finit par devenir écrivain* (1982). El pensador Vincent Descombes va arribar a un resultat semblant: *Marcel devient un grand écrivain* (1987). Ara bé, la temptativa més extraordinària que ha existit la van protagonitzar dos joves: *Marcel*.

Tot això és divertit i curiós i, certament, Proust dona molt de joc, però és una barbaritat o insensatesa qualsevol intent de reduir o simplificar la lectura de la novel·la del autor. Justament, una part important de l'experiència lectora de Proust és el seu excés. *La recherche* és excessiva i es vol excessiva. És com el *Quixot*, *Guerra i pau* o *Ulisses*, una *gesamtkunstwerk* o obra d'art total. Personalment, crec que és la novel·la més total que mai no hagi existit en el món. I Proust és com és i s'ha d'experimentar en la seva integritat. No hi ha discussió possible.

Proust és d'aquells autors, com Kafka o Whitman, que juga a tot o res. No pots senzillament fer un tast de Proust, llegint un dels volums, posem per cas, *Du côté de chez Swann*, i després plegar. Per entendre i assaborir Proust cal arribar fins al final. És més, si no ho fas no acabes d'entendre mai de què va

Il·lustració: PEP DUIXANS

jours i Pastiches et mélanges; l'assaig *Contre Sainte-Beuve...*

É *La recherche*, en realitat. En aquest sentit, la manera més fàcil d'enganyar un no lector de Proust és quan algú assevera que no suporta Proust perquè és un grimpador social patètic. Amb aquest comentari ja saps que es va enfangar a *Le Côté de Guermantes*, el tercer volum, i no ha passat d'allà. El protagonista evoluciona i el Marcel d'*À l'ombre des jeunes filles en fleurs* no és exactament el mateix personatge que apareix a *Le temps retrouvé*. O tot o res. I quan arribes al final de la novel·la, passaran tres coses: una, hauràs marcat un abans i un després en la teva trajectòria de lector de novel·les; dues, de manera indeleble hauràs incorporat a la teva visió que Proust tenia de la vida i del món; tres, voldràs més Proust i acabaràs llegint-ho tot: l'altra novel·la, *Jean Santeuil*; les proses de *Les plaisirs et les*

El més important és posar-s'hi bé. No es pot llegir Proust amb

la velocitat lectora normal. No pots acostar-te a Proust amb pressa i/o impaciència. Precisament, una de les coses que et vol explicar Proust és que ens deixem engolir per la vida i la meitat del que ens ofereix ens passa completament inadvertit. Proust és un autèntic bany de vida, amb totes les llums i ombres que vulgueu, i és, al mateix temps, un immens incentiu per mirar de viure el temps que ens ha tocat amb més intensitat, consciència, sensibilitat, amb més plenitud.

El 14 de novembre del 1913, aviat farà un segle, Éditions Grasset va encetar la publicació de *La recherche*, una data molt propícia per llegir o rellegir Proust. Les vostres vides mai més no seran igual. *

És una barbaritat o insensatesa qualsevol intent de reduir o simplificar la lectura de la novel·la de Proust